

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt X. Amicitia inter Fererium & Gualterium per speciem contracta.
Caesarianorum studia erga Gallos per eum cognita. Pelueus ad
Senonensem Archiepiscopatum promotus in gratiam Lotharingi. Solemnis

...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

1562.

C A P V T X.

Amicitia inter Fererium & Gualterium per speciem contracta. Cæsarianorum studia erga Gallos per eum cognita. Pelueus ad Senonensem Archiepiscopatum promotus in gratiam Lotharingi. Solemnis supplicatio, pro rebus Religionis in Gallia. Nauis victoria paulò post allati. Sessionis prorogatio.

^a Multæ literæ Gualterij ad Borromæum, ac præsertim 21. Decembris 1562.

Conquiserat sibi Gualterius amicitiam Fererij^a, hominis qui etiam in Diuinis magnoperè ab humanis regebatur. Hoc in bellis aduersus hugonottos iacturam non modicam tolerauerat, atque in spem venerat, eam sibi Pontificem compensaturum. Quapropter quò auctiorem ipsius gratiam sibi mereretur, canum aliquod cum Gualterio communicabat. Eum itaque certior fecit, Drafcouizium cum Gallis questum fuisse, quòd in Concilij negotiis promissam coniunctionem cum Cæsare ij non præstarent, ac præsertim in articulo mansionis, qui suprâ quàm credi posset Cæsari cordi erat: Gallos verò respondisse, vbi Cæsaris nomine id postularetur, se illi adhæsuros, tametsi peculiaria de hoc mandata non accepissent à Rege. Tunc à Drafcouizio, cui facultas ad id deerat, rogatos illos fuisse ad certè nauandam operam cum suis Episcopis, vt in sententiis dicendis eam partem damnarent: sed ad hoc Galliæ ministros respondisse, sibi fas non esse alienas conscientias regere. Ob ea ac reliqua omnia, quæ contingerent, dixit Fererius, existimare se nihil utilitatis ex Concilio sperari posse, nisi eo transferretur vbi Pontifex illi assisteret, cum ad crassos illos vapores dissipandos, ventosque contrarios coërcendos opus esset presentiam maximi efficacissimi que luminaris. Sed ea de re nihil tunc pressius actum est.

^b Apparet ex epistola Gualterij ad Borromæum, 26 Decembris 1562, et 15. Decembris vt patet ex epistola Borromæi ad Legatos eod. die hac de re. ^c Constat ex literis Legatorum, & Gualterij ad Borromæum, 19. & 21. Novemb. 1562.

Perlata id temporis est epistola Borromæi ad Lotharingum^b, quæ plurimum ad eum reconciliandum contulit. Per eam significabatur, Nicolao Pelueo, quem suprâ memorauimus, imperturum fuisse^c Senonensem Archiepiscopatum à Pio, in gratiam Lotharingi. Resignata quidem ea Sedes Pelueo fuerat à Guisio Cardinali, sed nondum ad eam vsque diem Pontifex id ratum habuerat: persistebat proinde Pelueus in pristina conditione Ambianensis Episcopi. Obex^d illi fuerat iniectus ab hæresis criminatione apud Romanam sanctæ Inquisitionis Tribunal, eiusque Rector Alexandrinus Cardinalis, vir seuerus ac religiosus, repugnarat, & ne ille pro-

moueretur obstitere. Sed producebantur à Pelueo amplissima testimonia Parisiensis Academiæ, publicorumque Magistratum, pro sua probitate atque innocentia; & in comperto erat, eius gregem semper illæsum ab ipso seruatum fuisse, tametsi contaminatis populis circumseptum: eundem in Scotia plurimum pro Religione laborasse, eiusque defensione plurimum ipsius cognatos, viros ex primaria nobilitate, multa fuisse perpeffos in Gallia, vbi summo ille erat in pretio, & in priuato Consilio regio locum obtinebat. Quapropter Legati hominem Borromæo per litteras commendarant, adiecerantque, Cum hic à Lotharingo Cardinali maxime amaretur atque æstimaretur, beneficium vni collatum vim non mediocrem habiturum fuisse, tum in præsentia ad conciliandum alterum, qui tamquam proprium illud accepisset, tum postea ad conseruandam huiusmodi conciliationem perpetuis fomentis officiorum, quæ obstrictus Peluei animus impendisset. Pius his de rebus factus certior etiam antea à Gualterio^e, qui Nuntius in eo regno fuerat, donec ad Concilium missus est, illi commisit vt polliceretur Lotharingo, Pontificem in eo ipsi gratificaturum. Nec interim Pelueus quidquam omiserat quod concordia conferre posset^f. Vbi verò promissis Romæ respondit euentus, compertum est, quanti faceret Lotharingus eam Pontificis gratificationem, honorificentissimis formulis in Borromæi epistola deauratam, cum exemplò Gualterio dixerit^g, Velle se malignos ac suspiciosos homines pudore suffundere, ac simul efficere, vt quicumque inter ipsum ac Pontificem se interponeret, subdolæ temeritatis pœnas lueret. Profuit autem eius reconciliationi, quantum arbitror, quòd cum Legati plurimum commendassent^h apud Pontificem sententiam à Lotharingo in cœtu dictam de mansione, & tamquam prudentem, & tamquam eruditam, & tamquam Regno Gallia acceptam, in responso eorum omnium ampla mentio habita est, præ se ferente Pontifice & firmam persuasionem, & plenam voluptatem. Seorsim verò iniunctum est Mantuano, vt vbi censeret opportunum (sicut accidit) Lotharingo caput illud legendum traderet. Nec minus commissum est Legatis, vt blandis modis Caselium & alios Patres commonerent de nimio eiusmodi studio, ne eum Principem, eiusque nationis Præsules exacerbarent. Quare, tum accessu dulcis, tum austeri recessu, suauitas integra eius palato reddita est, donec alio superiecto poculo non corrumpetur. Emollierat pariter Gualterius Lansaci animum priuatim erga se, quod plurimum faciebat vt causæ publicæ idoneus sequefter euaderet. Quamobrem effica-

Pars III.

Q9

cem

^e Constat ex responso Borromæi ad Legatos, 28 Nouembris 1562.
^f Constat ex multis Gualterij litteris per eos dies.
^g Allata epistola Gualterij ad Borromæum, 26. Decembris.
^h Litteræ Borromæi communes ad Legatos, & peculiare ad Mantuanum, 19. Decemb. 1562.

Gloria
 Concilij Tridentini
 Pars III.

1562. cem epistolam ad Reginam scripsit Lansacus¹, vt eam remoueret
 17. D. cem- à persuasione malæ operæ, contra se & contra Galliam impentæ,
 nis 1562. quæ imputabatur Gualterio, à Nuntij munere Romam reuerso.

Cùm itaque Lansacus omni studio conaretur Gallorum beneuo-
 lentiam conciliare, proposuit Legatis, arma in hugonottos à Rege
 mota in eo versari discrimine, vt oporteret peculiari ratione Di-
 uinam opem implorari id verò potissimum ad Synodum spectare,
 quippe ad Ecclesiæ vniuersæ conuentum. Accessit Lotharingi po-
 stulatio, adiectâ vrgentis necessitatis causâ, quòd nuntiabatur exer-
 citus in horas conflicturus. ^k Quare Legati postulanti satisfacien-
 dum censuerunt; ac manè, die vigesimo octauo Decembris, san-
 ctis Innocentibus dicato, solemne sacrificium peregit Ægidius Epi-
 phanius Episcopus Niuernensis, tum publica supplicatio ab vni-
 uersa Synodo, cunctisque Oratoribus celebrata est. Mox vige-
 simâ secundâ horâ ^l tabellarius Ducis Sabaudia detulit Lotharingo
 exemplum epistolæ, ad eum Principem à Rege Gallia scriptæ. Ibi
 narrabatur, decimo nono Decembris, collatis signis hinc à Regis,
 hinc ab hugonottorum copiis, hos ingentem cladem passos esse,
 captumque eorum ductorem Condeum à Guisio Duce^m, cui glori-
 a, & euentus prosperitas integrè debebatur. Etenim Annæus Mo-
 morantius Magnus Comestabilis, & Dux supremus exercitus Re-
 gij, consueto sibi infortunio vulneratus captusque fuerat ab hosti-
 bus, qui iam triumphum canebant, palmâque potiebantur, nisi
 Guisius, immisso postremo agmine cum cohorte Gualconum &
 Hispanorum, eam ex illorum manibus eripuisset. Legatos adijt ipse
 Lotharingus, & rem nuntiauit; ac sine mora vniuersa Synodus
 templum repetiit, precesque in gratiarum actionem conuertit:
 quo erga Deum obsequio persoluto, cuncti cum Cardinali gratu-
 lationis officio perfuncti sunt.

Suaui, Catholicæ causæ semper inuidus, in primis per silentium
 dissimulat memorabilem conditionem, quòd victoriæ nuntius pe-
 uenerit eodem die, & horâ quasi proximâ solemnibus precatio-
 nibus; quo pacto Deus ostendit, eas sibi gratas fuisse: quin suppli-
 cationem refert tamquam habitam ad grates, non ad preces solu-
 das. Negat præterea penes regios stetisse victoriam, ob eorum
 conditionem qui ex ea parte obierunt, quasi nomen cruentæ vi-
 ctoriæ sit inauditum; quasi communi hominum consensu victor
 non declararetur qui perstat campi dominus; & quasi rerum scri-
 ptores, ac præsertim Andreas Morosinus, Chronographus^a Reipu-
 blicæ Venetæ, gloriosum victoriæ nomen illi prælio non tribuant.
 Et

^k Litteræ Le-
 gatorum ad
 Borromæum,
 28. Decem-
 bris 1562.
 Acta Arcis
 Eliæ eodem
 die, vbi fu-
 sius cuncta
 narratur.
 Diarium, &
 litteræ Gual-
 terij ad Bor-
 romæum, &
 Iadrensis ad
 Cornelium,
 28. Decem-
 bris 1562.
^m Vide Spon-
 danum an-
 no 1562.
 num 45.

^a Libro 8.

Et sanè eò magis illa profuit, quò magis Regina, sicuti rescitum est, muliebri pacis cupidine se inclinarat ° ad conditiones turpes ac noxias, quæ ab illa, pridie quàm pugnaretur, signatæ peruenerant ad exercitum inito iam prælio, adeoque hostium sanguine deletæ sunt.

1562.
o Litteræ Gualterij ad Borromæum, 4. Ianuarij 1563.

5 Neque Synodus intra tumultuaria lætitiæ argumenta se contulit; sed Lotharingi petitionibus morem gerens, adiecit alia luculentiora. Concesso elapsoque duodecim dierum spatio Belcarius Episcopus Metensis, vir eloquentiâ præclarus, victorum laudes celebravit magnificâ oratione ad Synodum, publicæ felicitati gratulatus in luctu domestico, quippe qui Gilbertum Belcarium, sui fratris filium, amiserat in conflictu; atque hæc omnia eleganti, quam scripsit, historiæ consignata posteritati tradidit. Eodem manè solemne ad agendas grates sacrificium obtulit Lotharingus, ac postea Cardinales, Oratores, & complures ex Patribus excepit conuiuio. Verùm quò debitum quoque grati animi officium ius præstaretur, qui Religioni victoriam coëmerant non periculo solum, sed profusione vitæ, & numero non pauci, & eximij conditione, postridie ad opem ipsis implorandam à Deo emortuale sacrificium celebravit Ludouicus de Bresze Episcopus Meldensis, cui vniuersa Synodus interfuit.

p Litteræ Legatorum ad Borromæum, 4. Ianuar. 1563 & Acta Arcis Æliæ, 10. & 12. Ianuarij, & Diarium iisdem diebus.

q Oratio legitur in syllabo Actorum quæ sæpè citantur, impresso Louanij anno 1567.

r Vide Belcarium lib. 30. à num. 6. ad 10.

s Diarium, & epistola Legatorum ad Borromæum, & Iadrensis, vltimo Decemb. 1562.

6 Interim dies quindecim præterierant, ad statuendum Sessionis diem præscripti. Nouæ dilationis necessitas in comperto erat, sed ambigebatur de Patrum duritia: proinde, sicuti fieri solet in deliberationibus stringentibus magis quàm placentibus, Lotharingus à Legatis accitus est, quò in priuato consilio comprobatâ ab ipso re, quæ vix in consilium cadebat, in publico postea ab eodem rei confectio promoueretur, eiusque auctores defenderentur. Illius igitur sententiâ confirmati Præsides, noluerunt vt Seripandus, tametsi præsentente Mantuano, rursus proponeret, quoniam multorum adhuc sententiæ dicendæ supererant, adeoque præuideri non poterat, quoniam certo die præstò essent Patres ad Sessionem celebrandam. Opportunum existimari, spatium illud ad alios quindecim dies protrahi, intra quos proculdubio & omnes audirentur, & res eam speciem præ se ferret, vt dies, quo functio peragi posset, certò cognosceretur. Atque ita quinta prolatio statuta est, cui omnes simpliciter consentire. Solum addidit Guerrerus, oportere vt Legati consulerent graui temporis iacturæ, vnde hæc prorogationum necessitas oriebatur, partito in classes Concilio, quarum singulis suum opus peculiare committeretur, cum longè expeditius singula singuli, quàm omnes omnia conficiant.

Historia
Concilij Tridentini
Lib. 19. Cap. 10.